

Fjellvåken

MEMLEMSAVIS FOR TROMS TURLAG • NR. 2 – 2009 – 31. ÅRGANG

Turprogram sommer/høst
Læring i friluft
Senja – verdt et besøk

Ny styreleder i Troms Turlag: Ivar Sæther

Av Toril Skoglund

Redaksjonen i Fjellvåken har intervjuet Ivar Sæther, og vil gratulere ham med toppvervet i Troms Turlag.

Som ny leder og relativt ukjent for mange av Turlagets medlemmer, hvordan vil du presentere deg selv?

Du spør nok ikke etter CV. Som en vel middelaldrende mann har jeg jo gjort mye, både hva gjelder jobb og annet som har engasjert. I mange år har jeg hatt forskjellige lederjobber. Yrkeslivet har krevd og gitt mye. Rekreasjon har jeg blant annet hentet fra andre aktiviteter, ikke minst turer og friluftsliv. For TT håper jeg å få tatt i bruk flere sider av meg, lederen som ønsker orden i de formelle sider ved driften, den som bryr seg og lett lar seg engasjere og begeistre, den som bryr seg om folk. Deler av styret er nytt, jeg er ny. Det åpner også for både behovet for litt tid og hjelp fra de erfarne, men også for ønsker

om innspill fra en kreativ medlemsgruppe og friheten til å grave fram nye perspektiver.

Hvilke ambisjoner har du som leder i TT? Har du en strategi? En målsetning for hva Troms Turlag skal være i 2011?

Du frister meg til et taktisk og nøytralt svar. La meg derfor gå en liten omveg først. TT har et "oppdrag" vi ikke må glemme. Det kan fortolkes, utvikles, ja kanskje leses på forskjellig vis, men formålet til DNT, vedtektene til TT og beslutninger fra årsmøtet forplikter og gir retning. Innenfor de rammene har vi i styret likevel betydelig frihet og ansvar. Vi må være bevisst balansen mellom vedlikehold av alt det flotte TT står for og medlemmene stiller opp

med av engasjement og innsats – og det faktum at gode mønstre også kan skygge for nye trender, nye tider, nye behov, medlemmers ønsker. Hva sier jeg med det? Jeg vet ikke hvor TT skal være i 2011, men jeg vet at eventuelle nye fokus og endringer krever tid og energi. I 2011 vil mangt være som nå, men jeg ønsker at vi sammen kan vitalisere noen elementer og identifisere medlemmenes behov og gå de i møte på det. Og, siden du spør om strategi skal du få noen stikkord: Vi må jobbe mot profilering av TT sine verdier, virksomhetsidé og aktivitetsmuligheter. Vi må flerfoldiggjøre, koordinere og differensiere kjernevirksomheten tur og turaktiviteter, samtidig som vi sikrer kontinuitet i det flotte arbeidet som også gjøres med vedlikehold og utvikling av hyttedriften.

Hvordan vil du lede Troms Turlag?

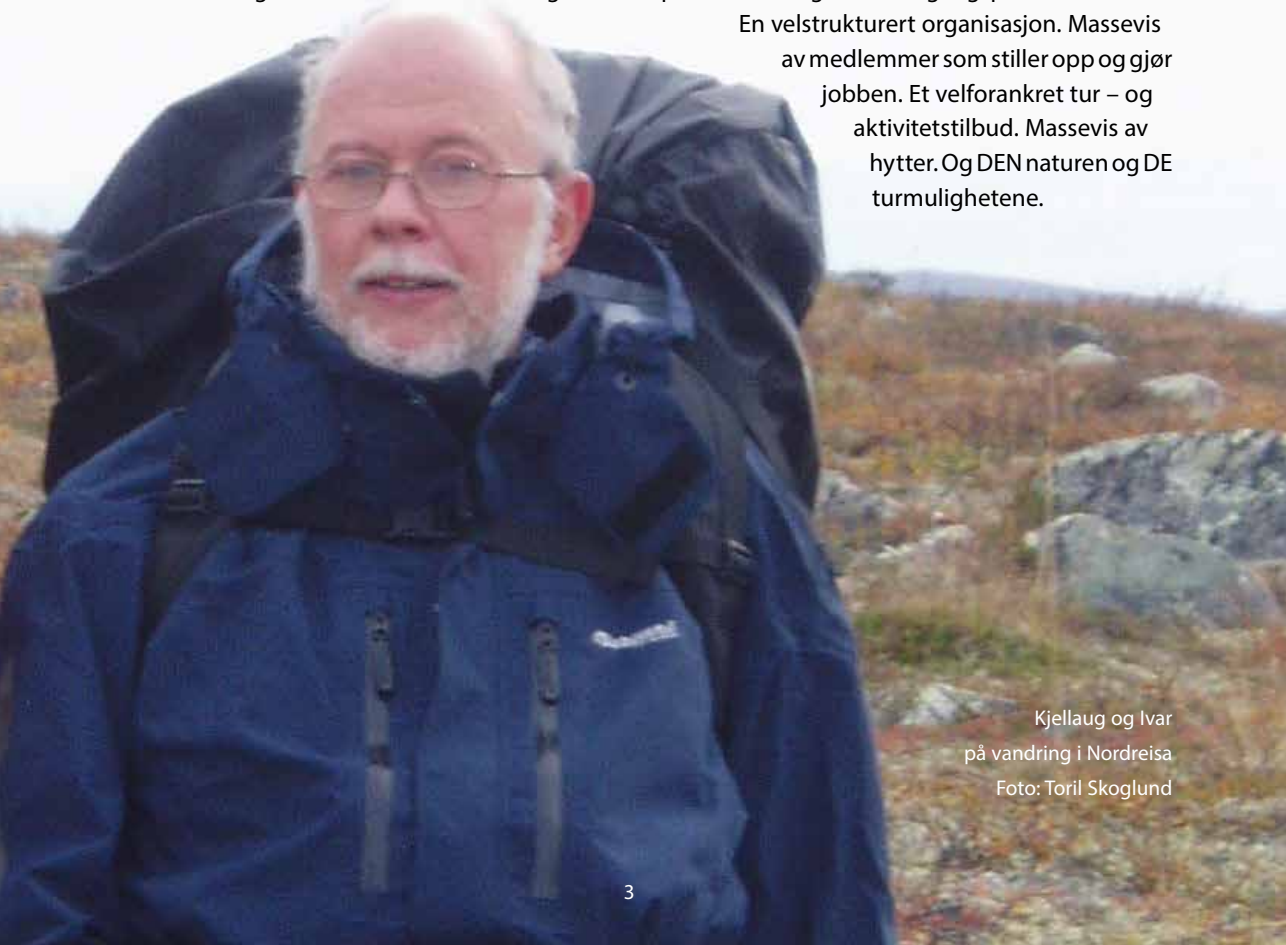
Jeg har vel vært noe innom det. TT er basert på i hovedsak frivillig arbeid. Jeg ser godt at styreleder i TT gjerne kan bruke full stilling til alle gjøremål som stimulerer og utfordrer. Det er ikke mulig for

meg. Jeg må jobbe gjennom andre. I praksis betyr det for meg at ved siden av nærkontakt med et operativt og spennende styre og en drivende daglig leder, må delegere til de mange grupperinger, utvalg og organer som er del av TT. Det vil kreve at jeg er kjent, er trygg på at gode strukturer bærer og at gode rutiner og klare fullmakter er på plass. Dette vil jeg nok måtte bruke noe tid på. I oppstarten nå vil jeg gjøre meg kjent med rammebetingelsene til og forholdene rundt nettopp alle grupperinger og de mange tiltak. Først da er det mulig å utfordre, kanskje stimulere, legge til rette og – utvikle om vi det vil.

Hva er det viktigste med Troms Turlag?

Ca 3700 har valgt å være medlem av TT. Vår legitimitet som organisasjon er helt ut tuftet på det. Vi er til for medlemmene, skal legge til rette for medlemmene – innenfor de rammer vi som organisasjon i DNT er gitt. Det viktigste for og med TT er derved de ressurser og de behov medlemmene representerer. Og hvilket utgangspunkt har vi ikke?

En velstrukturert organisasjon. Massevis av medlemmer som stiller opp og gjør jobben. Et velforankret tur – og aktivitetstilbud. Massevis av hytter. Og DEN naturen og DE turmulighetene.

Kjellaug og Ivar
på vandring i Nordreisa
Foto: Toril Skoglund

Oppsummert, TT gir muligheter og har muligheter.

Liker du å gå på tur? Er du godt kjent i Troms Turlags virkeområde, hva er ditt favoritt tur-område?

Selvsagt liker jeg å gå på tur! Det gjelder sommer som vinter, langtur og kortere ruslinger i nær-området. Jeg skulle gjerne vært bedre kjent. De fleste hyttene har hatt besøk av meg unntatt Goldahytta og Senjabu. Kontrastene og de store forskjellene mellom turområdene drar meg i retning av et diplomatisk svar på hvor jeg helst går: Jeg liker meg der jeg er. Det intuitive svaret om jeg må velge blir likevel Indre Troms, i vinterdrakt.

Du gikk ukesturen mellom Kilpis og Abisko uken før påske, var det første gang? Hvordan gikk det? Hvordan opplever du det å være på tur i 8 dager, uten kontakt med omverdenen?

Vi var 10 personer som startet fra Signaldalen. Det var en flott tur som jeg gikk for 3. gang. Dags-etappene er ikke så veldig lange selv om noen hele dager også går med. Jeg må innrømme at de lengste etappene i kombinasjon med mange høydemeter og tung sekk krever sitt, men ikke mer enn at jeg etter noen timer på Abisko, etter dusj, god mat og drikke – fort slenger meg på praten om vi også skal ta turen neste år.

Noe av gevinsten for en delvis stressa byråkrat er å koble ut hverdagen og omverden. Jeg hadde ikke med mobiltelefon. Når dagene fylles med gåing, pakking, matlaging og ordning på hyttene – og god søvn – når vi er 10 som deler opplevelser og gjøremål, da kan du kjenne at ikke bare kroppen, men også sjela har godt av en slik tur.

Fikk du gnagsår?

Nei, men jeg var helpolstra med tape og Compeed på kjente områder. Tidligere turer har jeg vært plaga med gnagsår. I år hadde jeg gått inn nye støvler. Men, jeg gikk støvlene av meg i Skakterdalen, den ene sålen løsna. Det var slett ikke hyggelig. Med god hjelp kom jeg meg til Dividalen, overnattet – så ned til Frihetsli. Der ble jeg hentet med mål Andselv og kjøp av nye støvler av annet merke. Så til fjells igjen. Nå har jeg gående en liflig liten korrespondanse med skofabrikanten!

Hvor skal du legge din neste tur?

Styret skal ha helgemøte på Rosta om noen uker, før det blir det vel dagsturer i nærområdet.

Takk for praten og vi ønsker deg lykke til med ditt nye verv!

Stemningsfullt i tåka. Foto: Lisbeth Johannessen

MORGON

Sola skin gjennom glaset inn,
strålane kysser meg varmt på kinn.
Stå opp, for no er det dagen!

Doggen glimtart i gras på voll,
Angen stig ifrå skog og mold,
Frå blømande blom i hagen.

Småfuglen kvitrar så vent i lund,
vaknande liv i morgonstund
ut av draumen meg hentar.

Livet der ute ropar på meg:
Kom og bli med, men skunda deg!
Her er så mykje som ventar.

Arne Aurstad

Bernt Løvlid 70 år

Av Lisbeth Johannessen

18. juni fyller Bernt Løvlid 70 år. Det skulle ingen tro, i farta som han er hele tida. Da jeg snakket med han i første halvdel av oktober, hadde han hittil 53 virkedager for Troms Turlag i 2008. Bernt bor på Storsteinnes og har hatt sitt yrkesaktive liv i salgsapparatet for landbruksprodukter. Han er en utadvendt kar som alltid har et smil på lur og ei historie å fortelle, og det blir mye latter i hans omgivelser. Gjestfriheten er stor der i huset. Han og Selma har utallige besøk i forbindelse med virksomheten for Turlaget, og kaffe og hjemmebakst er på bordet straks.

Det er en lang rekke medlemmer i Troms Turlag som har lagt ned og legger ned en stor dugnadsinnsats for laget. Alle medlemmene i Turlaget nyter godt av denne innsatsen. Uten det store engasjementet, ville ikke Troms Turlag fungere.

I forbindelse med den store dagen ønsker Troms Turlag å hylle jubilaranten for den store innsatsen han har gjort gjennom mange, mange år.

Det hele startet med at han og Selma tok på seg tilsynsjobben på Gamle Gaskas for ca. 16 år siden. Etter at de ble pensjonister, utfører de tilsynsjobben ved at de er der flere dager i strekk, gjør vedlikeholdsarbeid og vasker og stiller slik at hytta er svært innbydende å komme til. Bernt så at det var mulig å ta ut skog rundt Gaskas, og han søkte Statskog om vedseddel. Sammen med tilsynet på nyhytta har de vedsjau hvert eneste år. De feller trærne, lunner, kjører strangene til hytta, sager kubene, kløyver dem og stabler dem i tørkebua. Slik ordner de et helt års forbruk av ved, hvert år fra 1999. Det som begynte som en dugnad i forbindelse med 30-års jubileumsfeiring av gammelhytta, har nå blitt årviss.

Men der slutter ikke historien om veden. Bernt ser at det går enorme økonomiske ressurser til brensel

til hyttene, og han har inngått avtale med Statskog om å få hugge ved også i Rostadalen og i Dividalen. Han driver sammen med andre dugnadsfolk stor vedhogst på høsten. Denne innsatsen sparer Turlaget for 10.000-vis av kroner som kommer vedlikeholdet av hyttene til gode.

Alt av ved til de andre hyttene må kjøres fram. Bernt er med og organiserer og kjører fram veden med skuter til de andre hyttene. I et miljømessig perspektiv blir brensel til hyttene i Dividalen Nasjonalpark og de hyttene som ligger lengst fra veg fraktet med helikopter. I de siste årene har både norsk og utenlandsk forsvar tatt disse løftene som del av sine øvelser, og Bernt er den som har kontakten og organiserer arbeidet i forbindelse med helikopterløftene for Turlaget.

Troms Turlag er nå i ferd med å skifte ut til reintbrennende ovner på hyttene. Den som ikke er tung å be om å kjøre og montere, er også i dette tilfellet Bernt. Til nå er svært mange av ovnene på plass på hyttene.

I sitt virke innenfor landbruket har Bernt spesialisert seg og har stor kompetanse på brannsikring. Dette gjør han også nytte av for Turlaget. Han har sørget for at Troms Turlag ligger helt i fremste rekke blant turistforeningene i Norge når det gjelder brannvern og brannforebygging. Isamarbeid med brannsjefene i kommunene har han inspeksjon på alle hyttene hvert annet år og ser til at gassapparat, røykvarslere og brannslukkingsapparater fungerer tilfredsstillende.

Bernt er god å ha når det gjelder brensel og brannsikring, men han er også den som rykker ut på kort varsel om det skulle oppstå feil eller problemer på ei av hyttene. Til all denne virksomheten bruker han eget utstyr. Disse turene går ikke alltid helt problemfritt. En gang i dårlig vær i Rostadalen mistet Bernt og Alf, som satt på skuterene, helt sikten, og de kjørte seg utfor en skrent. Det ble skader både

Bernt slik vi gjerne ser han på dugnad. Foto: Lisbeth Johannessen

på dem og skuterer. Hva er det som driver han til å gjøre alt dette for Turlaget? Det er i hvert fall ikke egennytt med slitasje både på kropp og utstyr. Som han sier det selv: Alt dette bunner i et stort hjerte for Turlaget med ønske om å spare utgifter og sist men ikke minst, det gode miljøet og vennskap

som blir knyttet ved slike dugnader. For Troms Turlag er innsatsen til Bernt gull verdt i ordets rette forstand.

Gratulerer med den store dagen!

Årsmøtet i Troms Turlag: Turlaget vokser og trives

Selma og Bernt Løvlid fikk varm takk og blomst for sin store dugnadsinnsats for Turlaget. Ved sida av Selma sitter Grethe Lilleeng, tilsyn på Nye Dividalshytta. Ved sida av henne, Monica Mikalsen, "nav" i Barnas Turlag. Ved sida av henne Ole Wille. Han gjør også en stor dugnadsinnsats for TT. Bak Bernt sitter Nina Cheetham, tilsyn på Nonsbu og vara til styret
Foto: Jorunn Mørkved.

Av Jorunn Mørkved

Årsmøtet ble holdt 23. februar. 35 personer var til stede. Møtet ble leda av Asbjørn Stenvold. Det ble noe debatt om den største Dærtahytta. Den har tidligere blitt flyttet bort fra vårflomområde. Nå er det taket som leker. I tillegg vurderer man å flytte inngangsdøra til motsatt side av hytta, fordi snøproblemene ikke er store på sørsida. Debatten dreide seg om problemstillinga vedrørende forfatninga til hytta. Er den så dårlig at den egentlig burde rives til fordel for ei ny hytte? Etter noe diskusjon, ble forslaget til styret vedtatt med en reservasjon dersom ny sjekk av allmenntilstanden til hytta viser at den er moden for riving.

Leder Jorun Fleten fikk gode ord fra sin arvtaker Ivar Sæther, og hun fikk stående applaus for sin store innsats for Turlaget gjennom fire år. Alf Brustad og Arild Haugan gikk ut av styret. Nye styremedlemmer er Anna-Brith Arntsen og Alf Iver Kinge. Varamedlemmer er Lars Andreas Munch, Nina Cheetham og Ole Wille.

Organisasjonens utvikling: Av årsmeldinga går det fram at laget ved utgangen av 2008 hadde 3615 medlemmer, ei økning på 1,7%. Ei gledelig utvikling er ei fin økning i antall barn, noe som viser at Barnas Turlag er godt organisert og arbeider godt. I 2008 har man også starta ei ungdomsgruppe (DNT-ung), som ser ut til å samle en del ungdom. Senja Turlag har også hatt ei økning i medlemstallet (3).

Besøksstatistikken viser 11 433 besøk, en økning på 261 i forhold til året før. De tre hyttene som har flest besøk er Nye Dividalshytta, Nye Gappo og Jubileumshytta. Jubileumshytta var åpen bare deler av året, men er likevel blant de tre mest besøkte hyttene. Det har også vært arbeidet med å få i gang et turlag på Skjervøy, noe TT ser positivt på. I tillegg har Lavangen Fjellvandrerslag ytret ønske om samme tilknytning til TT som Senja Turlag. Styret vil videreføre arbeidet med disse to gruppene i 2009.

Arbeidet i komiteer og utvalg har fungert godt. Det er nedlagt et stort antall dugnadstimer, og omfanget er vanskelig å tallfeste.

Aktiviteter

Hyttenettet

Det har vært stor aktivitet og investeringer på hytte- og rutenettet. Takketværebetydelig dugnadsinnsats, eksterne midler og sponsorer, har regnskapet kommet ut med godt resultat.

Turutvalget

Det har vært arrangert 23 turer med til sammen 98 deltakere. Turutvalget sliter med å få turledere og med å holde aktiviteten oppe. Man vil forsøke å snu trenden i 2009.

Fjellsportgruppa

Her har det vært stor aktivitet. FSG har arrangert 22 turer med til sammen 203 deltakere. Gruppa har jevnlig medlemsmøter. Det har vært avholdt 6 kursa sida 2007, og dette har ført til kompetanseheving blant medlemmene. FSG sørger også for utleie av utstyr til Turlagets medlemmer.

Barnas Turlag

Gruppa har hatt stor aktivitet. Det har blitt arrangert 19 turer med variert innhold, med til sammen over 1000 deltakere. Det har vært to "Kom-deg-ut"-dager, med tilsammen over 400 deltakere. Turboleiren ved Jægervatn har krevd stor dugnadsinnsats, og det vil den gjøre også i 2009. Gruppa har gode turledere, men det er likevel behov for å utvide denne gruppa.

Barnas Turlag Indre Troms

Den har sitt hovedsete i Målselv. Den har avholdt 5 turer, med til sammen 100 deltakere.

DNT-ung

Denne gruppa er under etablering. Den kom i gang i fjor høst, og gode og inspirerende ledere har arrangert fire turer med varierte aktiviteter og deltagelse.

Veterangruppa

Seniorene har sin faste møtedag en gang pr måned, og møtene er lagt til Heracleum. I tillegg arrangerer de julebord, og de har noen kortere turer i nærområ-

det og minst en overnattingstur pr år. Gruppa har påtatt seg ansvaret for vedlikehold av Avinors merking til Kjølen.

Fjellvåken

Medlemsbladet kommer ut med tre nummer pr år. Vinter- og sommerturprogrammene presenteres i bladet. Bladet er ment å være for medlemmene og av medlemmene, og det er Lundblad Media AS som står for layout og trykking.

Senja Turlag

Dette er et veldrevet lag med stor aktivitet. I tillegg til turer arrangerer de medlemsmøter, og de har hatt turledersamling. Det var til sammen 267 deltakere med på de 25 turene som ble arrangert.

Merkeutvalget

Utvalget arbeider godt. Største jobben i 2008 var remerking og reparasjoner på strekningen Nedrefosshytta – Reisavannhytta og rydding/merking av ny trasé på strekningen Bones-Stordalsstua. Man har også arbeidet for å få bygge bruer over Soltindelva og Midterelv på strekningen Grønliskardet-Ringvassbu. Det har også blitt lagt ned mange dugnadstimer på andre strekninger. Arbeid som videreføres i 2009 er bl.a omlegging av sti ved Reisavann og sikring av "Bjørnehiet" ved Nedrefoss.

Ivar Sæther, ny leder, får en utfordring når han skal "hoppe" etter avtroppende Jorunn Fleten. Foto: Jorunn Mørkved

Læring i friluft

Av Toril Skoglund

Den 26. og 27. februar 2009 var 20 lærere samlet på Altevasshytta for kurs i praktisk friluftsliv. Kurset var et samarbeid mellom Troms fylkeskommune, Midt-Troms friluftsråd, Statskog Fjelltjenesten, Norsk leirskoleforening, Landslaget for fysisk fostring og Troms Turlag.

Topp motiverte lærere fra Harstad i sør til Tromsø i nord deltok på kurset og viste stor interesse for å utvide sin kompetanse innen friluftsliv. Kurset ble holdt på Altevasshytta, som egner seg utmerket til denne type kurs. Uteområdet med fjellterreng og småskog gir rike muligheter til skileik, sporing av fugler og dyr og andre vinteraktiviteter. For å gjøre friluftslivet dagligdags i skolesammenheng ble det fokusert på tiltak som kan direkte

Idépermen tilpasset barnehagene
Barnehagens idéperme heter
Fritid i friluft med tilleggshefte
for barnehager i friluft. Idépermen
Fritid i friluft inneholder 250
ideer til uteaktivitet, og de fleste
kangjennomføres i barnehagene.

Tilleggsheftet, som følger med, gir faglig forankring ut fra Rammeplassen for barnehagens innhold og oppgaver (2006) og viser hvordan aktiviteter kan relateres til rammeplassen sine sju fagområder.

Pris: 250,- kr + evt. porto

Idépermen Læring i friluft
1.-10. klasse
Permen inneholder 400 ideer
til uteaktivitet, og alle ideene
er realtert til fag og mål i
Kunnskapsløftet (LK06) for
matematikk, norsk, naturfag,

kroppsøving, mat og helse, samfunnsfag og kunst og håndverk. Permen er laget i samarbeid med friluftsrådene Ofoten, Salten, Trondheimsregionen, Ålesund og Omland, Vest, Dalane, Oslofjordens og Oslo og Omland. Pris: kr. 450,- + evt. porto

overføres til elevenes og lærernes hverdag i og ved skolen. Formålet var også å kunne knytte opp uteaktivitetene til hvert enkelte fag. Geometri og fysisk aktivitet kan kombineres og gjennomføres utendørs og gir kanskje dobbel læringsverdi.

Kurset hadde følgende tema på programmet:

Spor og sportegn

Skileik – vi lager anlegg

Mat i friluft – noe annet enn pølse

Uteaktiviteter - knyttet til ulike fag

Bekledning og hva har man med i tursekken

Kart og kompass

Presentasjon av permen "Læring i friluft"

Forsøpling i naturen

Friluftsliv som kulturelt fenomen

Læring i friluft

Kurset har fått sitt navn etter Friluftsrådernes landsforbunds (FL) idépermer *Læring i friluft*. FL har utviklet permene sammen med friluftsrådene for å bidra til mer og bedre uteaktivitet i barnehage, grunnskole og SFO.

Idépermene skal gi de ansatte gode ideer til uteaktiviteter i all slags vær, til alle årstider og i ulike landskap. La deg inspirere og ha idépermen lett tilgjengelig når du skal planlegge barnehage-, skole- eller SFO-året!

Fjellvåken vil anbefale idépermene, som kan bestilles ved å sende en e-post til marianne@friluftsrad.no og oppgi:

- Hvilken idéperm du bestiller og antall
- Navn, adresse og telefonnummer

Idépermen Fritid i friluft

Idépermen er primært beregna på SFO, men passer ypperlig for barnehager, idrettsskoler, familier og organisasjoner med uteaktivitet for barn. 250 ideer til uteaktiviteter er samlet under

hovedtemaene friluftsliv, mat ute, fantasi, forming, uteleker, snø og is, utforsk naturen og turforslag. Permen er laget i samarbeid med friluftsrådene i Ofoten, Salten, Ålesund og omland, Nord-Rogaland og Sunnhordland, Oslofjorden og Oslo og Omland. Pris: 250,- kr + evt. porto

Humøret til kursdeltakerne var det ikke noe å si på.

Foto: Toril Skoglund

Ut på tur og oppdagelsesferd

Libeller i elskovsdans. Foto: Hans Prestbakkmo

Vinteren har overlatt scenen til sommeren og det gir turopplevelsene en ny dimensjon. Vinteren er skiturer, det blå lyset og stillheten.

Nå har naturen våknet til liv igjen med et vell av inntrykk i stort og smått. Vi gleder oss over tilbakekomsten av fugler og blomster.

Rhododendron lapponica, lapprosa. Navnet er så vakkert som et lite dikt. Bøyer du deg ned og lukter på den, får du en nydelig opplevelse til.

Jeg tok meg et lite dykk i nyskapingen *Natur i Troms 2008*. Det er første bind i det som er tenkt å bli en serie årbøker hvor det legges vekt på bevaring og forvaltning av det biologiske mangfoldet.

Bidragene kommer fra medlemmer i Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Norsk Botanisk Forening og Norsk Entomologisk Forening. (Neste bind kommer i løpet av august, gled deg).

Når jeg blar i boka og titter på bildene, oppdager jeg navn som "humlebille". Ved første øyekast trodde jeg det var en humle, men nei det var en bille! Og hva med "bjørkeøsterssopp"? Hva er det for en merkelig blanding av begrep. Vi kaller den, litt uelegant "kjuke", noe det finnes mange varianter av. "Fossenever"..... hva har den med fosser å gjøre?

Neveren ligger som et liten fossefall på stammen. Den er en karakterart for gammelskogen og en indikator på skog som er moden for bevaring, står det i teksten.

Jeg reagerer bestandig på ordet "øyenstikker", et skremmende navn for denne vakre insekten som på latin heter "libelle".

"Strutsevinge", det er et navn vi kan kjenne igjen i denne bregnes former. Har du gått oppover Sjørdalen på vei til Lappjord, har du sikkert vasset gjennom et hav av menneskehøye strutsevinger.

En dag vi var på vandring ved Irggasjøvri, passerte vi en stor haug med rullesteiner, ikke noe uvanlig syn der. Men denne hadde noen former som så menneskelaget ut. Ved nærmere studie oppdaget vi to oppbevaringsgroper i haugen og noe som kunne være et bogestelle, en plass hvor jegeren satt i skjul for rein på trekk. Det gir en spesiell følelse når en oppdager noe slikt. Disse traktene har vært brukt av mennesker lenge før oss og med et helt annet "livskompass" enn dagens art av sorten. Det er ikke så lenge siden folk hadde sitt daglige liv her.

Funn

en rusten stekepanne
en ause og et melkespann
komager og morkne sledemeier
smelter fram fra snøen
år etter år
til alt er borte
av forgangen menneskeliv
i villmarka.

Nå gleder jeg meg på ankomsten av blåstrupa med

Rustrød stjert
himmelblå strupe
vakker stemme har han også
jeg skulle vært blåstrupedame!

Har du forresten merket deg hvordan gullerla matcher med den gull-grønne mosen i terrenget hvor den liker seg best?

Det er bare å sette i gang, ut på tur og oppdage former og farger, små kryp, fugler, blomster, lukter og lyder, sommerens yrende liv (før mygga kommer).

Av Hermien Prestbakkmo

Steinhaugen. Foto: Hermien Prestbakkmo

Viktige opplysninger for deltakere på Troms Turlags turer

Påmelding til turene skjer ved at du melder deg på den aktuelle turen til turleder - i noen tilfeller er det satt frist for når påmeldingen starter. Noen få turer har påmelding til Turlagskontoret.

Lette ettermiddagsturer og noen av Barnas Turlags arrangementer, kan du møte opp til angitt tid og sted uten forhåndspåmelding.

- Som deltaker plikter du å lese turbeskrivelsen grundig og vurdere om du er fysisk/psykisk i stand til å delta på turen, og hvorvidt du har utstyr som turen krever. Er du i tvil, drøfter du det med turlederen når du melder deg på.
- Turleder plikter før avgang å vurdere om deltakerne er i stand til å gjennomføre turen på ønsket måte. Dersom deltakeren ikke tilfredsstillende de fysiske/psykiske krav som stilles eller møter med mangelfullt utstyr for å gjennomføre turen, kan han/hun nektes å delta eller utelukkes fra resten av turen. Deltakere som må bryte av turen, må bekoste hjemreisen selv.
- Deltakerne forplikter seg til å følge turleders anvisninger. Turer "på egen hånd", deltakere som går i forveien/velger å følge andre ruter skal ikke forekomme, med mindre det er avtalt med turleder.
- Deltakerne har plikt til å ta vare på seg selv.
- Troms Turlag understreker at deltakelse ved lagets arrangementer skjer på deltakernes eget ansvar. Troms Turlag har ikke juridisk ansvar for økonomiske følger av mulige uhell/skader som måtte inntreffe under gjennomføring av arrangementene. Deltakerne oppfordres til å tegne egen reise- og ulykkesforsikring.
- Turlederne har gode kunnskaper i bruk av kart og kompass og vil i tillegg på de fleste turene benytte seg av GPS hvis det er nødvendig. Deltakerne oppfordres til selv å bruke kart og kompass aktivt.

Mobiltelefondekningen i våre turområder er delvis svært dårlig, så deltakerne kan ikke regne med å oppnå mobilkontakt underveis på turene. (Se s.20)

Hvor krevende er turen?

I turpresentasjonene er det satt inn symboler som skal prøve å gi en pekepinn på hvor krevende turene er. Det er vanskelig å definere eksakt, men lurer du på om det er noe for deg, ta kontakt med turleder. Symbolene går fra 1-4 stjerner, med 1 stjerne som indikerer en lett tur, gradert opp til 4 stjerner som viser at det er en krevende tur. Med i definisjonen inngår også kuperingen i landskapet: fra ~ til /\^ som viser fra småkupert til mye stigning – store høydeforskjeller.

Når du ser på symbolene for turene til Troms Turlag og de samme symbolene for turene til FSG, vil en tur definert med likt antall stjerner og kupering være mer krevende på en FSG-tur enn en turlagstur. FSG vil på en del av sine turer ha symboler for evt. sikringsutstyr som er nødvendig.

Henning viser pappa vegen fra Rostahytta.

Foto: Lisbeth Johannessen

Turprogram Troms Turlag sommer/høst 2009

Utfyllende turbeskrivelse vil du finne på Troms Turlags hjemmeside

www.turistforeningen.no/tromsturlag eller ta kontakt med turleder

Dato	Turmål	Vanskegrad	Kartblad	Turleder/info/påmelding
Juni Søn 14. juni	Skamtind	**^	1434 II Tussøy	Anna-Brith Arntsen 951 15 649
Juni Søn 21. juni	Bentsjordtinden	**^	1534 III Tromsø	Jan Børre Henriksen 901 35 492
Juni Søn 28. juni	Sykkeltur Larseng-Mortenhals/retur	**~		Just Myhre 77 67 31 95
August Fre 21. – søn 23. aug.	Rosta – Gappo - Reiersdalen	***~	1532 IV Rostadalen 1633 III Signaldalen	Toril Skoglund 481 38 292 Oddvar Svendsen
September Fre 4.-søn-6. sept.	Goldahytta	**~	1633 II Helligskogen	Inger Johanne Hole Alf Iver Kinge 472 68 826
September Lør 12.-søn 13. sept.	Jægervasshytta m/ Lyngstuva	**~	1634 III Lyngen 1534 IV Lyngstua	Valter Jensen 907 60 047
September Søn 13. sept.	Jentetur til Tromsdalstinden	***~	1534 III Tromsø	Margrethe Aanesen 918 58 989
September Fre 18.-søn 20. sept.	Dividalen-Dæрта	***~	1532 I Dividalen 1532 IV Rostadalen	Anna-Brith Arntsen Alf Iver Kinge 472 68 826
September Lør 26.-søn 27. sept.	Fårikåltur til Ringvassbu	**~	1534 IV Ringvassøya	Valter Jensen 907 60 047

Vi kan se mange rariteter på
våre turer langs løypenettet
mellom Galgo og Golda.
Foto: Lisbeth Johannessen

Tur-/aktivitetsprogram 2009 Barnas Turlag, Tromsø

Utfyllende aktivitetsbeskrivelse vil du finne på Troms Turlags hjemmeside

www.turistforeningen.no/tromsturlag. Det kan forekomme endringer i programmet, og dette vil bli satt inn på hjemmesida, evt. i avisa Nordlys.

Dato	Turkategori	Turmål	Turleder/info/påmelding
Mai fre 29.-søn 31 (foreløpige datoer)	Turboleir	Jægervatnet	Mer info på nett. Påmelding: Monica Mikalsen (938 18 300), Marianne Pleym Arctander, Silje Netland.
Juni søn 7. juni	Stakkens dag	Arctandrias naustanlegg	Stakken ligger ca. 3 km sør for brua på Kvaløysletta For mer info, se pressen Alle turledere er klare...
Juni ons 10. juni	Sykkeltur	Håkøya	Turleder: Monica Mikalsen (938 18 300) og Kristoffer.
Juni lør 27. juni	Fjæretur	Oldervika	Oldervika, vel 40 km fra Tromsø (nord for Kroken). Oppmøte på Farmen kl 10, eller i Oldervika for de som ønsker det. Turledere: Marianne og Jøran Pleym Arctander (48044591).
Juni (dato ikke avklart)	Telttur	Sandøya	Båt fra Bellvika fredag ut til Sandøya. Retur på søndag. Påmelding: tromstur@online.no eller 776 85 175. Turledere: Marianne Pleym Arctander (480 44 591) og Kerstin Lye
Juli lør 25. juli	Gruvetur	Tromsdalen	I Tromsdalen, forbi Røde Kors hytta og inn i Djupdalen. Start fra bommen inne i Turistveien, kontakt turleder om info. Turledere: Monica Mikalsen (938 18 300), Marianne Pleym Arctander.
August fre 21.-søn 23. aug.	Overnatting på BUL-hytta	Vågnes	BUL-hytta Tussevollen ligger ved Vågnes, på fastlandet, 3 mil nord for Tromsø. Påmelding: tromstur@online.no eller 77685175. Turledere: Kerstin Lye og Åshild Ø. Pedersen (976 06 267).
August/september (dato ikke avklart)	Blåbærtur på turboleiren på Jægervatnet	Jægervatnet	Ferge fra Breivikeidet til Snarby, deretter er det ca 10 km kjøring til Jægervatnet. Deltakerbegrensning. Påmelding: tromstur@online.no eller 776 85 175. Turledere: Kerstin Lye og Åshild Ø. Pedersen (976 06 267)
August/september (dato ikke avklart)	Førstehjelpkurs for barn	Ikke avklart	Påmelding: Monica Mikalsen (938 18 300), deltakerbegrensning.
September lør 5.-søn 6. sept.	Helgetur	Målselv	Mer info følger i presse og nett. Påmelding til turleder før 28. august. Deltakerbegrensning. Foreløpig turleder: Monica Mikalsen (938 18 300), Silje Netland.
September (dato ikke avklart)	"Pølses i tre land"	Norge - Sverige - Finland	Foreløpig turleder: Marianne Pleym Arctander (48044591), og Monica Mikalsen. Påmelding: Monica Mikalsen (93818300), deltakerbegrensning.
September lør 11.-søn 13. sept.	Isbretur	Steindalen	Ønsker barn fra 10-15 år. Maks 20 påmeldte. Pris kr 100,- pr barn, 200,- pr voksen for overnatting. Spleising på felles mat. Påmelding: tromstur@online.no eller 77685175. Turledere: Tore Brattli (932 08 669) og Arnulf Sørum (478 24 458).
September søn 13. sept.	Kom deg ut-dagen	Templarheimen	Se info i presse og på turlagets nettsider. Alle turledere er klare...
Desember tors 3. des.	Klatring	Scandic Hotel	Følg med i pressen og nett. Turledere: Monica Mikalsen (938 18 300) og Margrethe Aanesen (DNT-ung). Påmelding: tromstur@online.no eller 77685175.
Desember lør 5. des.	Nissegrøt og aktiviteter	Skihytta	Oppmøte Ekrehagen barnehage/skole. Påmelding: Monica Mikalsen (93818300), Grøtkokere er Morten Karlsen og Marianne og Jøran Pleym Arctander.
(Dato ikke avklart)	Fisketur (dagstur)	Ikke avklart	Turleder: Morten Karlsen (97799689).
(Dato ikke avklart)	Teltur	Rekvika	Mer info kommer senere på nett. Meld interesse til turleder. Turleder: Morten Karlsen (977 99 689).

Tur-/aktivitetsprogram Barnas Turlag, indre Troms sommer/høst 2009

Utfyllende aktivitetsbeskrivelse vil du finne på Troms Turlags hjemmeside www.turistforeningen.no/tromsturlag samt kunngjøring i lokalavisene.

Dato	Turkategori	Turmål	Turleder/info/påmelding
Mai Fre 22.-lør 23. mai	Overnattingstur til Senjabu	Tur til Senjatrollet	
Juni Søn 21. juni	Fugletitting		Nærmere informasjon annonseres
August Lør 15.-søn 16. aug.	Overnattingstur	Rostahytta	Aktiviteter med leik, fiske og konkurranser
September Søn 6. sept.	Kanotur ned Måselva	Haraldvollen til Trollhaugen	
November Søn 8. nov.	Høstavslutning med Senja Turlag		Diverse aktiviteter

Tur-/aktivitetsprogram Ungdomsgruppa

Ungdommene selv bestemmer turene sine. De vil ha et møte i mai og planlegge aktivitetene for sommeren/høsten. Du som er interessert, følg med på Troms Turlags hjemmeside www.turistforeningen.no/tromsturlag og se hvilke turer som byr seg.

Vi gleder oss til turen. Foto: Lisbeth Johannessen

Turprogram FSG sommer/høst 2009

Utfyllende turbeskrivelse og mer informasjon vil du finne på Troms Turlags hjemmeside www.turistforeningen.no/tromsturlag eller www.fjellsportgruppa.com og i FSGs medlemsblad Kveita.

Dato	Turmål	Vanskegrad	Kartblad	Turleder/info/påmelding
Juni Fre 26.-søn 28. juni	Fellestur med Havpadleklubben	**	Turkart Senja	Koordinator/informasjon: Geir Bye, 992 45602
Juli Fre 17.- søn 19. juli	Kul Tur-samling i Kåfjord	***^/\		Gjermund Mamen Haugen 412 19 887 Kan kombineres med Riddu Riddu-festivalen
August Lør 1. aug.	Bjørnskartind	***^/\		Marit Mostad/Margrethe Aanesen
August Lør 8.- søn 9. aug.	Rostafjellet	**^/\	1533 II Rostadalen	Harald Bohne/Jorunn Mørkved 452 84 226
August Lør 15.- søn 16. aug.	Kryssing av Kvaløya			Jan Fredrik Franzen 900 78 740
September Fre 4.-søn 6. sept.	Grottesamling i Breidalen	****	1633 III Signaldalen, evt. 1633 II Helligskogen	Tore Brattli/ Jan Thomas Schwenke Maks 10 deltakere Påmelding: Tore, 93208669
September Fre 11.- søn 13. sept.	Bresamling i Steindalen, Lyngen	** ↑	1633 IV Storfjord	Harald Faste Aas, 952 80638 Trine Andreassen Koordineringsmøte på Turlagskontoret tors 9.sept. kl.18.00. Breutstyr kan leies.
November Lør 7. nov.	Jubileumsfest FSG 20 år			Nærmere info i E-post senere
November Lør 21. nov.	Farvel til sola Store Blåmann	***^/\	1434 II Tussøya	Jan Børre Henriksen/Jan Thomas Schwenke
Desember Fre 4.-søn 6. des.	Julebord på Skarvassbu			Info gjennom mailinglista til FSG samt på nettsiden www.fjellsportgruppa.com og i medlemsbladet Kveita. Deltakerbegrensing

Turprogram Senja Turlag sommer/høst 2009

Utfyllende turbeskrivelse vil du finne på Senja Turlags hjemmeside www.turistforeningen.no/senja eller Troms Turlag www.turistforeningen.no/tromsturlag eller ta kontakt med turleder

Dato	Turmål	Vanskegrad	Turleder/info/påmelding
Mai Søn 31. mai	Breitind	****/\	Thor Olsen, 934 68 650 Konrad Johnsen, 991 22 543
Juni Ons 17. juni	Strytind	**~	Konrad Johnsen, 991 22543
Juni Søn 21. juni	Kulturhistorisk vandring i same- bosetninger på Senja	*	Erna Grime, 902 55 351 Birger Grape, 778 41 527
Juni Søn 28. juni	Rossfjord kirke - Rapet - Straumen	**~	Nina Haugland, 464 22 301 Bente Johannesen, 472 91 454 Oppmøte Rossfjord skole kl.11,00
Juli Søn 12. juli	Gieska - Tranøybotn	***~	Hans Peder Pedersen, 906 18 018 Rolv Byberg, 415 89459
Juli Søn 19. juli	Stormoa	****/\	Thor Olsen, 934 68 650 Konrad Johnsen, 991 22 543
August Søn 2. aug.	Roalden	**\	Berit Sivertsen, 977 58 714 Oppmøte P-plass i Bergsbotn
August Søn 9. aug.	Tustern	**\	Mona Rikardsen Birgit R. Johansen
August Søn 23. aug.	Børringen	****/\	Se våre nettsider for nærmere info www.turistforeningen.no/senja
September Fre 4.-søn 6. sept.	Topptur i Ballangen	****(***)/\	Iacob J. Steinmo, 952 03 987
September Fre 11.-søn. 13. sept.	Høsttur til Stordalsstua	**~	Erna Grime, 902 55351 Birger Grape, 778 41527
September Søn 13. sept.	Sopptur	*	Sted og kontaktpersoner kunngjøres senere. Se våre nettsider www.turistforeningen.no/senja

Mobildekning på turlagshyttene

Av Jorunn Mørkved

Mange fjellvandrere har nok fått en ubehagelig opplevelse når de oppdager at det er svært variabel mobildekning i indre Troms. Vårt fylke er på desidert jumboplass i Norge når det gjelder mobildekning (ca 72%), og dette skyldes den varierte topografien. "Fjellvåken" har laga en liten oversikt over mobildekninga på og ved TT-hyttene. I info-permen som ligger på alle hyttene, er mobildekninga på vedkommende hytte beskrevet.

Goldahyttene: Her er det dekning, fordi man kommer inn på det finske nettet.

Gappohyttene: Ingen dekning ved hytta. Må gå 1,5 km fra hytta ned mot Rognli. Også dekning ved "Nåla", som ligger i samme området. Mobilforbindelsen går via Sana-fjellet i Finland.

Rostahyttene: Sikker plass er ca 100 meter på stien fra hytta mot Iselva. Også på siste bakketoppen når du kommer fra Inset, akkurat der du ser hytta. Ved vestveggen på "gammelhytta", av og til dekning, noen ganger ikke. På hyttetunet kan det

Ingen mobiltelefon forstyrrer kveldstemninga i solveggen på Dæarta.

Foto: Jorunn Mørkved

være dekning, men usikker. Når det er gode forhold, kan man også få dekning inne i hytta.

Dærtahyttene: Ingen dekning

Dividalshyttene: Ingen dekning.

Vuomahyttene: Ingen dekning. Du må gå over mot Gaskashyttene. I motsatt retning er det dekning nedafor Frihetsli.

Gaskashyttene: God dekning

Altevasshytta: God dekning

Lappjordhyttene: God dekning

Stordalsstua: Ingen dekning ved hyttene, men hvis du går ca 200 meter sør for grensemerket, kan du finne dekning på ulike småkoller.

Nedrefosshytta: Ingen dekning

Jægervasshytta: God dekning

Ringvassbu: Ikke dekning på sjølve hytta, men svak dekning godt framme i skardet like før hytta.

Det er også god dekning på en liten topp ca 300 meter NV for hytta.

Senjabu: God dekning

Blåkollkoia: Ingen dekning

Skarvassbu: Dårlig dekning, men litt i nærheten av den gamle hytta.

Nonsbu: Dekning er nokså ustabil. Kan få dekning i vinduskarmen i den gamle delen og noen ganger i uthuset. Ellers kan du prøve litt rundt omkring. Det kan virke som været er bestemmende for dekning.

Trollvassbu: Svært varierende dekning

Nye og gamle hytta ved Storrosta. Foto: Fjelltjenesten

GPS-posisjoner til hyttene i indre Troms (UTM)

Goldahyttene:	34 W	Posisjon :	0480200
			7662650
Gappohyttene:	34 W	Posisjon :	0470200
			7660420
Rostahyttene :	34 W	Posisjon :	0460960
			7647900
Dærtahyttene:	34 W	Posisjon :	0464100
			7634500
Dividalshyttene:	34 W	Posisjon :	0452263
			7618621
Vuomahyttene:	34 W	Posisjon :	0438600
			7618560
Gaskashyttene:	34 W	Posisjon :	0423800
			7617450
Lappjordhyttene:	34 W	Posisjon :	0403200
			7602000
Stordalsstua:	34 W	Posisjon :	0438600
			7618560

HOS OSS FINNER DU ALT AV TURUTSTYR OG BEKLEDNING SOM DU TRENGER TIL TUREN – OGSÅ UMLEIE AV HYTTENØKKEL TIL MEDLEMMENE.

VI KAN SPORT!

COOP SPORT, DOMUS SENTER BARDU

coop sport

Utsikten nordover fra Kvannaksla på tur opp til Astritind. Foto: Kåre Norum

Senja – verdt et besøk

Hvorfor ikke besøke Senja i sommer? Øya er som skapt for vandring. Full av kontraster, frodig og rolig på innersida, fjellrik og dramatisk, med dype fjorder på yttersida. Til innersida av øya kommer du via Finnsnes og bruene. Du kan og komme nordfra med ferge til Botnhamn, sørfra med hurtigbåt (eller ferge) fra Harstad eller du kan ta ferga fra Andenes i Nordland til Gryllefjord. Uansett hvilken atkomstvei du velger, turmulighetene er aldri langt unna. På forsommeren er en tur på Astritind på Nord-Senja i midnattssol en opplevelse. Kommer du med hurtigbåt til Finnsnes, går det buss til Botnhamn. Tar du ferga fra Brensholmen, kan du starte turen på fergekaia. Etter et par timers tur er du oppe på Kvannaksla og har en fantastisk utsikt. I nord ser du

Kvaløya, Sommarøya og Håja. Enda lengre nord skimter du Sandøya og Sør-Fugløya. I sør ser du ned i Baltsfjorden og mot to av Senjas høyeste fjell, Kjeipen (938) og Breitind (985 moh). Vil du helt til topps, er det en smule bratt og luftig på slutten før du når toppen på 742 meter.

Høstturen velger vi i andre enden av øya, lengst i sørvest. Et par kilometer forbi Skrolsvik går stien opp til Sjursviktindan (837). En fantastisk tur med utsikt inn mot fastlandet, i vest Hinnøya og i nord Andøya og inn i Nordland. Stien opp er god, og etter en drøy time er du oppe ved Storvatnet. Like før vatnet tar stien til venstre og opp til toppen, men ved Storvatnet høver det godt å ta en kaffepause og nyte utsikten mot Grytøya, Bjarkøya og Meløyvær.

Utsikt mot fjella i nordøst, Senjehesten og Manen. Foto: Kåre Norum

Fra vatnet går stien opp til en slak rygg før den deretter fortsetter til toppen. Stien er bratt, men god å gå. Slitet med å nå toppen blir rikelig belønnet. Utsikten er spektakulær.

Mellom vår og høst og mellom disse utsiktsturene i nord og sør er Senja full av andre turmuligheter. Litt opp og ned går det nok om du er vant til løypene i indre Troms, men kombinasjonen hav og fjell er unik. Velger du å gå den merkede løypa, Senja på langs, får du oppleve denne kombinasjonen i tillegg til den varierte Senjanaturen. (Turlaget arrangerer turen annenhver høst). Ønsker du å gå hele løypa må du regne fire eller fem dager. Løypa krysser vegen i Straumsbotn og i Kaperdalen og kan også tas stykkevis.

Den sørligste halvdel av løypa har den fineste utsikten og går også gjennom Ånderdalen nasjonalpark. Om du velger den sørlige halvdel og har flere dager på deg kan du starte ved tunnelen i Kaperdalen og gå opp på Istindan, turløypas høyeste punkt. Her er utsikten mot yttersia og Andøya flott. Videre kan du fortsette sørvestover ned til Kapervatnet og Åndervatnet, midt i hjertet av nasjonalparken. Her kan du overnatte i gammen i nedre enden av vatnet før du fortsetter over Blåfjellet til Lutvatnet. Stien fra Lutvatnet og til Finnskardet, ned mot endepunktet ved Bunkevatnet er løypas fineste. På høyre siden har du fjellene Luten, Grinda og Lomstinden og framfor deg utsikt over yttersia. I tillegg ser du den karakteristiske

profilen på Kvænan (964) i nord.
Flere turer? Besøker du Senja kan du velge lette turer midt på øya. Gå fra innersia til yttersia. Ta topturer eller kanskje spennende turer langs fjæra på yttersia. Du kan også besøke Senjabu, Turlagshytta, som ligger midt på øya og den merkede turløypa. Mulighetene er mange. Flere tur-

forslag finner du på turkartet som de fire Senjaskommunene har gitt ut. Du kan og melde deg på turene Senja Turlag arrangerer i sommer. Sjekk nettsidene til Senja Turlag, der finner du også en lenke til www.senjavandr.no med flere turerforslag.

Av Kåre Norum

Utsikt fra Sjursviktindan og ned mot Storvatnet og Skrolsvik. Foto: Kåre Norum

Åndervatnet. Foto: Kåre Norum

Grasrotandelen

Nå kan du som spiller hos Norsk Tipping velge Troms Turlag som mottaker av inntil fem prosent av det beløpet du spiller for.

(Grasrotandelen går ikke ut over innsatsen eller premien din.)

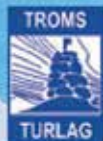
Registrer Troms Turlag som mottaker på én av følgende måter:

- Hos kommisjonær: Ta med strekkoden og ditt spillekort
- SMS: "GRASROTANDELEN 970331719" til 2020 (gratis!)
- Internett: www.grasrotandelen.no eller www.norsk-tipping.no
- Norsk Tipping Mobilspill

Du trenger Norsk Tipping Spillekort for å knytte deg til Grasrotandelen. Spillekortet får du kjøpt hos kommisjonær, eller du kan bestille det på www.norsk-tipping.no.

I tillegg må du ha med Troms Turlags organisasjonsnummer: 970 331 719

Naturopplevelser for livet

Troms Turlag

Du oppfordres til å sende oss fotos, dikt, artikler eller andre "snutter" som kan glede og engasjere leserne av Fjellvåken. Bidrag kan sendes til tromstur@online.no eller Troms Turlag, Postboks 284, 9253 TROMSØ.

Den gamle Stordalsstua - ei hytte med sjel

Foto: Lisbeth Johannessen

Av Jorunn Mørkved

Den gamle Stordalsstua er den eldste av Turlagets hytter som er i bruk. Hytta ble reist av bygdefolk rundt 1900-tallet og er altså mer enn 100 år. Den ligger ei mils veg innenfor Bonnes i Stordalen, Bardu kommune. Den sto opprinnelig noe nærmere grensen, men i 1917 ble den tatt av snøskred og gjenoppbygd straks etter på plassen der den står i dag. I en artikkel av Sverre Rostad, i Troms Turlags 75 årsskrift i 1982, er det fortalt om hyttas historie.

Det er vel få hytter som har hatt en så skiftende bruk gjennom 100 år som Stordalsstua. Opprinnelig var den en av Statens Fjellstuer som overnattingssted for trafikken under anleggstiden på Ofotbanen, senere vaktstue for norske militære fra 1. verdenskrig og for Gestapo og tyske militære under 2. verdenskrig. Den var oppholdssted for spritsmugling på 20-tallet og for nordmenn som måtte flykte over til

Sverige under 2. verdenskrig. Og turlagshytte i dag. Stua har virkelig et historisk sus over seg.

Første gang jeg overnattet i hytta var i samband med en fottur sommeren 1959 mellom Bonnes og Bjørnfjell. Siden har det blitt mange overnattinger, til alle årstider og under skiftende værforhold. Etter restaureringen som ble påbegynt sommeren 1998 fikk den igjen noe av sitt opprinnelige utseende, særlig innvendig. Det er noe ærverdig med oppholdet i hytta, og turfolk bør behandle den med stor respekt. "Nyhytta", som også står her, ble bygd i 1974.

For familier med barn er ruta fra Bonnes ideell. Den er lett å gå. De første tre kilometerne av vegen ble bygd av russiske krigsfanger i 1944, den er nå opparbeidet til skogsbilveg. Terrenget for øvrig er tørt og med svak stigning de siste kilometerne opp til hyttene. Går man ruta rundt midtsommers, vil man oppleve et fantastisk blomsterflor innover dalen.

Kaptein Soelseth og hunden

I følge nevnte artikkel i 75-årsskriftet, gikk det under 1. verdenskrig nøytralitetsvakt ved grensen. Stordalsstua var utgangspunkt. I 1917 kom kaptein Soelseth og hunden hans bort under et uvær som bl. a førte til at hytta ble tatt av snøskred. Han ble senere funnet frosset i hjel sammen med hunden ved ei grenserøys lengre sør.

Jentoft Teigland kan føye en interessant historie til Gamle Stordalsstua om denne hendelsen: Denne kapteinen og hunden hans mener jeg å ha "truffet" ved et par anledninger i den gamle Stordalsstua.

Seinhøstes på slutten av 60-tallet overnattet jeg en gang på hytta på tur til Riksgränsen. Det var et ufyselig vær med regn og sludd og kraftig vind. Etter at det var blitt varmt i hytta og jeg hadde spist, krøp jeg i soveposen. På den tiden var det ikke sengeklær eller madrasser i sengene, så det var bare sengetelet å ligge på. Utpå natta våknet jeg av at det var en hund som gjødde utenfor. Jeg antok at det kom andre fjellvandrere som skulle overnatte, og at de hadde hund med seg. Men det kom ingen inn, og hunden fortsatte å gjø. Jeg regnet med at det var noen som hadde telt og ville ligge ute, noe jeg syntes var merkelig ettersom været var så dårlig. Jeg prøvde å sove videre. Plutselig ble sengetelet som rasket bort under meg, og jeg lå på golvet. Så begynte hunden å gjø igjen, og jeg gikk da for å se til de antatte teltboerne. Men nei, det var intet å se. Jeg gikk rundt hytta, men jeg verken hørte eller så noe tegn til telt eller hund. Jeg ordnet sengetelet og la meg i soveposen og sov rolig til neste morgen uten å høre mer til hunden. Det forundret meg en del neste dag at

sengetelet hadde ramlet sammen under meg om natta. Det virket solid og skulle kunne bære min vekt godt. Jeg tenkte ikke mer over episoden og vandret videre neste dag i godt vær.

For noen år siden, om vinteren, kom jeg fra Lappjordhytta på ski og overnattet i den gamle Stordalsstua på turen ned til Bonnes. Det var strålende vær om dagen, men utpå kvelden kom det snø og kraftig vind. Det var et ufyselig vær å oppholde seg utendørs i. Utpå natta ble jeg vekket av en hund som gjødde utenfor og skrapte på ytterdøra. Jeg antok at det kunne være gjeterhunden til familien Eira, og at de var på tur enten fra eller til gjeterhytta de hadde ved nordvest-enden av Pajep Njuorajaure. Hunden fortsatte å gjø, og jeg sto da opp for å slippe den inn. Ute var det ingen hund å se. Jeg plystret på den, men det var bare vind og snøkov utenfor. Jeg mintes høsten for flere år siden da jeg også ble vekket av en hund på denne hytta. Resten av natta forløp uten forstyrrelser. Jeg snakket med Eira senere om de hadde vært i området denne natta, men det hadde de ikke.

Det kan sikkert være flere forklaringer på det jeg opplevde. Min forklaring er at det er kaptein Soelseth og hunden som på uværsetter vil søke ly i gammelhytta.

Andre turfolk som overnatter i gammelhytta og kommer til å oppleve det samme som meg skal bare ta det med ro: åpne hyttedøra og slipp dem inn. Det er alltid hyggelig å få hyttebesøk.

Artikkelen "Kaptein Soelseth og hunden" sto i "Fjellvåken" nr 2 1999 og Årboka 2001 til DNT. Den er litt avkortet.

Ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige

Av Lisbeth Johannessen

Vi som går en del i fjellet i indre Troms, om vi bruker hyttene til Troms Turlag eller går med telt, vi vil sannsynligvis treffe på reinsdyr. Det kan være streifdyr eller flokker, og er vi heldige, kan vi bli vitne til norske eller svenske reingjeteres driving av store flokker på veg fra et beiteområde til et annet. Vi kan også komme på reinmerking i noen "samebyer" i fjellet og det er en opplevelse som få får oppleve. Ved Altevatn har vi hørt om svenske samers hevd av Lappekodisillen av 1751 der de fremmet sin gamle rett til reinbeite.

Det er nå forhandlet fram en ny konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift etter at den forrige fra 1972 opphørte.

Konvensjonen skal undertegnes av den norske landbruks- og matministeren og den svenske jordbruksministeren. Før det kan skje, skal avtalen ratifiseres og godkjennes av de to landenes henholdsvis Storting og Riksdag. Prosessen vil innebære at konvensjonen sannsynligvis vil tre i kraft en gang i

2010. Den vil da gjelde i 30 år fra undertegning. Den kan sies opp senest 5 år før utgangen av perioden. Hvis den ikke sies opp, vil den automatisk gjelde i 10 år ut over de 30 år. Deretter kan den forlenges med 10-årsperioder.

Reindrift har vært næring på Nordkalotten i århundrer. Den har vært grenseoverskridende, da de ulike samebyene har flyttet med sine reinflokker mellom vinter- og sommerbeiteland, uavhengig av nasjonalstater. Da grensen mellom Norge og Sverige ble trukket i 1751, ble forholdet til reindrift nedtegnet i en tilleggstraktat, Lappekodisillen, der det ble lagt grunnlag for at reindriften fortsatt skulle kunne flytte sine flokker på tvers av grensen. Det har senere vært flere konvensjoner som har regulert reinflyttingen, senest i 1972.

Da den forrige reinbeitekonvensjonen fra 1972 opphørte i 2005, førte det til at reindriftnæringen i Norge og Sverige stod uten enhetlig avtale. De norske og svenske reindriftsutøverne har hatt ulik lovgiving å forholde seg til. Mens norske reinbeite-

distrikt har avventet bruk av svenske områder, har svenske reindriftsutøvere tatt i bruk områder i Norge som de etter den gamle Lappekodisillen av 1751 mener å ha rett til å bruke. Forhandlingene om ny konvensjon ble satt i gang i 1997, og kommisjonen ga sin innstilling i 2001 uten at det ble oppnådd enighet. I 2005 ble det på nytt startet forhandlinger. Det er disse forhandlingene som nå har gitt den nye konvensjonen.

Et nytt og positivt moment i den nye konvensjonen er at reinbeitedistriktene og samebyene har retten til en omfordeling av beiteområdene. Sedvane-rettigheter til beite i hverandres land går foran konvensjonen. Gjennom privatretten om alderstidsbruk i Norge eller urminnes hevd i Sverige, kan det reises sak for domstolen i det gjeldende land for å fastslå rettigheter.

Reintallet har i moderne tid økt kraftig og spesielt vinterbeitegrunnet har blitt en knapp ressurs. Den nye avtalen gjør at det vil bli en del dobbelbeiting i noen av områdene, dvs. norsk og svensk reindrift nytter de samme beiteområdene. Når den ene gruppen trekker sin rein ut, kan den andre

komme inn for å beite på i de samme områdene. På denne måten blir presset og nedbeitingen stor. At en del norske reineiere har blitt tildelt beiteområder langt inn i Sverige, medfører biltransport av rein. Dermed vil det tradisjonelle reinflyttingsmønsteret måtte forlates. Den nye avtalen gjør at både norsk og svensk reindrift må gi og ta, og ingen av partene er fornøyd.

Denne artikkelen er basert på en artikkel av Per Torbjørn Jystad i tidskriftet "Reindriftnytt".

Begge foto: Lisbeth Johannessen

”5 turer med Turbo”

Barnas Turlag inviterer barn i alderen 0 – 12 år til å delta på ”5 turer med Turbo”. Av 12 turmål er kravet å gjennomføre fem av turene. Premie til alle som klarer det! Barnas Turlag ønsker å få med flest mulig barn på dette og har derfor invitert alle skoler og barnehager i Tromsø med.

Det koster kr 25,- pr barn (medlem) og 50,- pr barn (ikke medlem) for å delta.

Registreringen foregår fra 15. mai til 15. september 2009. Påmelding på TTs nettsider på eget skjema. Premieutdeling blir 21. og 22. september kl. 17-19 på Turlagskontoret.

Turmålene er:

- Varden
- Prestvannet rundt
- Rundvannet rundt
- Skihytta
- Linken i Movika
- Sørtinden
- Nattmålsfjellet
- Lavvoen i Tromsdalen
- Krokvannet
- Rekvika, Skulsfjord
- Amundvannet, 1.vann mot Kjølén
- Over Storelvahallen, tregrensen, Rødtind.

Foto: Monica Mikalsen

Informasjon om ”5 turer med Turbo” kan du få på Troms Turlag sine hjemmesider.

Dugnad på Turboleiren ved Jægervatnet i vår og i sommer

Det skal settes opp to nye toaletter, dreneres på leirområde, ryddes i området. I tillegg skal det snekres opp inngangsparti til lavvoene. Vi får mini-graver på området til graving og drenering.

Vi håper noen kan ta i et tak for Barnas Turlag, og bli med på dugnad. All hjelp er god hjelp.

Ta kontakt med Monica Mikalsen på tlf 938 18 300.

Foto: Monica Mikalsen

Medlemskort i Barnas Turlag

Alle medlemmer i BT skal få sitt eget medlemskort. Kortet får du på turlagskontoret eller hos turlederen neste gang du er på tur med Barnas Turlag.

Veterangruppa på inspeksjonstur for AVINOR

Som kjent er det veterangruppa som har påtatt seg ansvaret for vedlikehold av Avinor sin merking til Kjølen. I vinter hadde vi avtalt inspeksjon onsdag 25. mars. Været var spådd godt. Men sterk vind og mange kuldegrader skulle gjøre at det ble mer ekstremt enn vi hadde tenkt. Startet ved vannverket klokken 11.00. Turen oppover gikk veldig bra, selv om det ble en del grynning. Med slik snødybde trodde vi at mange av stakene ville være borte, men stort sett var alle intakte. Vi kom opp etter tre timer. På toppen var det veldig karftig vind, men da vi kom oss inn i "lillerommet", hvor varmeovnen sto på, ble det himmelsk. Helge mente at vi hadde "frosset i hjel" om vi måtte stått ute.

Vi forlenget seks staker og reparerte en varde. Denne ruten blir ofte benyttet av turgåere fra Tromsø og daglig benyttet av folk på Kvaløya, både sommer og vinter. Ruta gir mange en trygghet fordi den er godt merket.

De som deltok var Harald Gamst (84 ½ år), Helge Karlsen (80 år) og Odd Magnus Heide Hansen (69 år).

Av Odd Magnus Heide Hansen

Foto: Odd Magnus Heide Hansen

Smånytt

Jenter på tur – spennende i tåka.

Foto: Lisbeth Johannessen

Endringer i turprogrammet. Vi oppfordrer interesserte til å følge med på Troms Turlags hjemmesider www.turistforeningen.no/tromsturlag. Det kan oppstå endringer i lages turprogram, og dette er vanskelig å formidle godt nok. Særlig gjelder dette noen av Barnas Turlags turer uten påmelding. Hjemmesida er den sikreste måten å holde seg oppdatert på. Har du ikke tilgang til Internett, kan du ta en telefon til turleder eller Turlagskontoret, tlf. 77 68 51 75.

Hyttetilsyn. Troms Turlag søker nye hyttetilsyn til Altevasshytta og Gamle Vuoma. Du/dere må besøke hytta 4 til 6 ganger i året. Dere forplikter dere til å se til at hytta er tilfredsstillende, gjøre enkle vedlikeholdsoppgaver, rundvask, føre besøksstatistikk

Neste nummer av Fjellvåken med vinterens turprogram kommer i begynnelsen av desember. Frist for stoff til Fjellvåken 3-09 er 15. september.

og sørge for at den er i orden. Til gjengjeld får dere fine turer i fjellheimen og fri overnatting på alle hyttene til Troms Turlag. Vi oppfordrer medlemmer, gjerne et par, som bor rimelig nær indre Troms til å søke. Hvis du/dere er interessert, ta kontakt med Troms Turlag, tlf. 77 68 51 75 eller tromstur@online.no for å få nærmere opplysninger.

Nye Dividalshytta er 30 år i slutten av august.

Hyttene til Troms Turlag har vært svært godt besøkt i påska 2009.

Ny turportal www.ut.no er under planlegging. Det er et samarbeid mellom DNT og NRK og er ventet i drift midt i juni.

I redaksjonen: Jorunn Mørkved, Toril Skoglund og Lisbeth B. Johannessen

Forsidebilde: Gunnarfossen i Isdalen er et imponerende syn. Foto: Lisbeth Johannessen.

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Postboks 284, 9253 TROMSØ
Besøksadresse: Kirkegt. 2
Telefon: 77 68 51 75
Bankgiro: 8245 06 09141

Åpningstider: onsdag 12–16, torsdag 12–18, fredag 12–14
E-post og telefon besvares mandag til fredag 9–16

- E-post: tromstur@online.no
- Hjemmeside: www.turistforeningen.no/tromsturlag
- Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret